

Et pædagogisk læringsmiljø hele dagen

Et stærkt pædagogisk læringsmiljø rummer alle de centrale elementer i det fælles pædagogiske grundlag i den styrkede pædagogiske læreplan. Det handler om at arbejde bevidst med, at alle børn trives, lærer, udvikler sig og dannes. Det pædagogiske læringsmiljø skal tilrettelægges gennem hele dagen – så det omfatter både leg, spontane og planlagte aktiviteter og rutiner. Tilrettelæggelsen skal ske ud fra hensyn til børnenes perspektiv og børnefællesskabet og give børnene mulighed for at eksperimentere og bruge fantasien og udvikle deres kropslige, følelsesmæssige, sociale og kognitive kompetencer.

Dagtilbuddets refleksion

Vi tilbyder en kombination af voksen og børneinitierede aktiviteter/lege, hvor der er mulighed for det enkelte barn eller grupper af børn til at vælge det, de har lyst til.

Vi tilrettelægger vores inde- og udemiljø, så der gives mulighed for forskellige aktiviteter/lege for at sikre det enkelte barns trivsel, læring og udvikling.

Vi bruger pædagogisk Idræt, HMD og Fri for Mobberi som metoder til at sikre det gode læringsmiljø for alle børn. Vi vil med disse redskaber bl.a. sætte fokus på det relationelle og børnenes perspektiv.

Vi fordeler personalet inde og ude over hele dagen for at støtte børnenes leg og læring.

Vi understøtter vores læringsmiljøer visuelt ved at synliggøre materialet fra temaet/emnet/aktiviteten, så børnene får mulighed for at bygge videre på oplevelserne/læringen.

Vi skal sikre os, at der er voksne nok under aktiviteter og ved læringsstationer samt ved de yngste børn, således at vores pædagogiske læringsmiljøer kan fungere bedst muligt.

Vi organiserer vores pædagogiske læringsmiljø ud fra vores didaktiske overvejelser, som tager udgangspunkt i Pædagogisk Idræt, HMD og Fri for Mobberi

Vi ser og hører, at vores didaktiske overvejelser/antagelser holder stik, da personalet benytter strategierne fra de forskellige metoder, og at børnene bruger de strategier, som vi har lært dem.

Vi kan undersøge og se, hvad børnene får ud af vores måde at organisere det pædagogiske læringsmiljø ved at spørge børnene og lytte til forældrenes feedback. Vi videndeler bl.a. via den gode historie/aktionslærings-forløb med video, logbog i temaerne.

Vi vil skabe et trygt og stimulerende pædagogisk læringsmiljø ved, at personalegruppens faglige kompetencer bygger på et solidt fagligt fundament - HMD, pædagogisk idræt, vores forskningsprojekt, vores medarbejderes specifikke faglige kompetencer m.m.

For at sikre at vi er fagligt godt klædt på, har vi bl. a. fokus på videndeling og skiftende personalesammensætning. Personalet bliver sendt på relevante kurser og videreuddannelse.

Børnesyn og børneperspektiver

Barnets liv her og nu er vigtigt, og børns trivsel, læring, udvikling og dannelse handler bl.a. om, hvad der optager dem, og hvad der kan give dem et godt børneliv i dagtilbuddet. At inddrage børneperspektiver vil sige at skabe sig et generelt indtryk af børnenes mange oplevelser i, forståelser af og holdninger til dagtilbuddet som afsæt for at understøtte deres trivsel, læring, udvikling og dannelse. Børnenes perspektiver udgør en helt central og unik feedback i arbejdet med at skabe et stærkt pædagogisk læringsmiljø. Hvad der er betydningsfuldt for børn, kan fx komme til udtryk, når børn tager billeder af, tegner/former/fortæller om eller viser de ting og steder, der er vigtige for dem.

Dagtilbuddets refleksion

Vi arbejder løbende med at følge børnenes spor, interesser og oplevelser ved at være lyttende, spørgende, observerende i f t det enkelte barns/børnenes perspektiver – hvad har de på hjerte, viser og fortæller os?

Vi følger børnenes spor ved at være opmærksomme på børnenes tegn, signaler og udtryk for at følge deres initiativer/perspektiver.

Vi observerer, hvad børnene er optagede af, undrer os sammen med dem, støtter, guider og giver input/ideer til, hvordan legen/aktiviteten kan udvides.

Vi forsøger at få alles perspektiv med, men er opmærksomme på børnenes forskellighed i f t at gøre opmærksom på egne perspektiver således, at vi har mulighed for at få øje på alle børns perspektiver.

Vi arbejder regelmæssigt på eks. personalemøder med vores læringsmiljø i f t at få øje på de perspektiver, som børnene viser os ved deres engagement og glæde.

Vi er nysgerrige på at forstå og lære af det, som børnene ser ud til at opleve og har lyst til.

Vi bruger børnenes perspektiv som grundlag for at udvikle det pædagogiske læringsmiljø ved at lytte til børnenes perspektiver i dagligdagen.

Vi bruger børnenes perspektiver til at justere vores pædagogiske læringsmiljøer over hele dagen.

Vi inddrager børnenes perspektiver i nuet, når vi oplever, at et barn/børnene har et perspektiv på noget. Vi når hele tiden frem til nye indsigter i større eller mindre omfang, som vi bruger i det daglige arbejde med børnene.

Vi justerer os i f t børnenes perspektiv og forsøger så vidt muligt at inddrage børnenes perspektiv over hele dagen i alle situationer.

Børns leg

Leg har en værdi i sig selv og er grundlæggende for børns sociale og personlige læring og udvikling. Legen skabes på børnenes præmisser og fremmer bl.a. deres fantasi, fordybelse og nysgerrighed. Det pædagogiske personale skal sikre, at der er rum og tid til legen. Nogle gange skal legen rammesættes og understøttes af det pædagogiske personale, for at alle børn kan være med, og for at legen udvikler sig positivt for hele børnegruppen.

Dagtilbuddets refleksion

Vi tilbyder et læringsmiljø, som giver børnene mulighed for at bruge deres fantasi og mulighed for at lege.

Vi har indrettet os med forskellige legezoner inde og ude, som giver børnene mulighed for sammen med deres venner at vælge netop det sted, som lige i nuet giver mest mening i f t den leg, som børnene leger.

Vi kigger på børnene og deres leg i rummene. Der gives så vidt muligt mulighed for, at legen kan foregå alle steder, da det valgte legeområde er udtryk for, at børnene vælger præcis det sted, hvor de synes, at der er mest ro og plads til netop den leg, de er i gang med.

Vi har naturen lige i baghaven, så her har børnene rigtig mange muligheder for at vælge præcis det sted til præcis den leg, som de har lyst til at lege.

Vi arbejder med børnenes forskellige roller og positioner i legen ved at understøtte deres læring omkring deres væren i verden således, at de får udvidet deres viden om, hvilke muligheder de har i forhold til deltagelse i legen.

Vi introducerer børnene for forskellige aktiviteter, som børnene efterfølgende kan bruge i deres leg.

Vi arbejder med at understøtte og sikre alle børns deltagelsesmulighed i leg.

Vi iagttager alle børn for at sikre, at de er en del af de lege, som foregår i Børnehuset.

Vi arbejder på, at alle børn opøver legekompeterencer, så de får mulighed for at kunne deltage i legen.

Vi arbejder meget på at være medskabere på, at alle børn har mindst en god ven, som legen kan foregå sammen med.

Vi arbejder på at være observerende, understøttende og deltagende i f t til børns leg for at sikre alle børns deltagelsesmuligheder.

Hvis vi oplever, at et barn står udenfor legen, så understøttes barnet enten ind i legen eller vi går foran og bliver deltagende i legen, så barnet lærer at kunne deltage i legen – altså får opøvet sine legekompeterencer.

Hvis vi oplever, at barnet mangler viden i forhold til at kunne indgå i legen, så understøtter vi barnets læring ved at introducere forskellige aktiviteter, som efterfølgende giver barnet deltagelsesmuligheder i legen.

Vi undersøger den læring og udvikling, der sker i børnenes leg, på to niveauer – den mundtlige faglige mellem kollegaer og den skriftlige faglige refleksion.

Vi observerer på børnenes leg ved brug af eks. logbøger, forældresamarbejde, aktionslæringsforløb med video, pædagogisk observation.

Vi vil fremadrettet forsøge at arbejde med børneinterview.

Det brede lærings syn

Børns læring i dagtilbud skal forstås bredt og handler om at understøtte børnenes kropslige, følelsesmæssige, sociale og kognitive udvikling og forståelse. Fx nysgerrighed, gåpåmod, selvværd, sprog og motorik. Det brede lærings syn er afspejlet i de seks læreplanstemaer, som dækker mange forskellige aspekter af børns læring. Udgangspunktet for børnenes læringsprocesser er den legende tilgang. Læringsprocesserne understøttes, når man følger børnenes undren og nysgerrighed, bygger videre på deres spontane interesse og skaber et udfordrende og alsidigt pædagogisk læringsmiljø. Det sker, når børnene leger og udforsker, i børneinitierede og vokseninitierede aktiviteter, i lege og i rutinesituationer samt i samspillet med andre.

Dagtilbuddets refleksion

Vi har fokus på læringsprocesser over hele dagen ved eks. at prioritere at have små grupper med børn omkring rutiner som eks. spisning, garderobe og badeværelse.

Vi har skabt en struktur for personalet, som sikrer en mulighed for at skabe læring for børnene over hele dagen.

Vi bruger EVA modellen, kombineret med Pædagogisk Idræt og elementer fra forskningsprojektet "Styrket fokus på børns læring", som model ved vokseninitierede aktiviteter, hvor læringsmålene er med til at holde et fokus på det, vi gerne vil lære børnene.

Vi prioriterer at organisere læringsstationer over hele dagen. Disse aktiviteter/stationer er både børne- og vokseninitierede.

Vi tilrettelægger det pædagogiske læringsmiljø, så det både støtter børnenes kropslige, følelsesmæssige, sociale og kognitive læring ved hjælp af Pædagogisk Idræt, Sangglad, HMD og Fri for Mobberi.

Vi tilrettelægger varierede læringsmiljøer, som giver børnene mulighed for at lære gennem de læringsstile/læringsmåde, som passer bedst til det enkelte barn.

Vi tilrettelægger aktiviteter ud fra alle 6 læreplanstemaer, så børnene møder forskellige former for læring.

Vi følger og støtter barnets undren og nysgerrighed ved at følge barnets perspektiv samt ved at bruge pædagogisk Idræt og HMD og Fri for Mobberi. Det vil sige, at de voksne indtager forskellige positioner for at følge og støtte barnets perspektiv. Det kan eks. være at gå bagved barnet, gå ved siden af barnet, gå foran barnet.

Vi udfordrer og støtter børnene i at få nye ideer og erfaringer med vedholdenhed og gåpåmod ved at guide dem gennem udholdenhedscoaching. Vi har derved mulighed for at give dem troen på sig selv og mulighed for større vedholdenhed og gåpåmod.

Vi er undrende og nysgerrige sammen med børnene.

Vi oplever ikke, at alle børn viser deres undren og nysgerrighed ved at stille spørgsmål. Vi oplever, at nogle børn handler på deres nysgerrig og eksperimenterer for at få et svar.

Vi er opmærksomme på de børn, som sjældent giver udtryk for deres undren og nysgerrighed ved at forsøge at sætte ord på deres optagethed. Vi giver dem derved mulighed for at sætte ord på deres tanker, undren og nysgerrighed.

Vi arbejder med at følge op på, om vi lykkes med det pædagogiske læringsmiljø i f t børnenes udbytte ved at føre logbog og evaluerer på vores læringsmiljøer.

Vi arbejder med Aktionslærings forløb/den gode historie.

Vi drøfter vores læringsmiljøer og børnenes læring på p-møder og teammøder.

Vi planlægger i vores temaer, at vi er rundt om alle 6 læreplanstemaer.

Vi er bevidste om, at de 6 læreplans temaer er tilstede i varierende grad i alle rutiner, aktiviteter, læringsstationer m.m. over hele dagen. Fra Børnehuset åbner til det lukker.

Samspil og relationer

Samspil og relationer mellem det pædagogiske personale og børnene har stor betydning for, at børnene trives, lærer, udvikler sig og dannes. Samspil og relationer dækker over alle de situationer, hvor børn og pædagogisk personale kommunikerer eller er sammen om noget. Kvaliteten af samsillet og relationerne påvirker hele det pædagogiske læringsmiljø. Gode relationer handler om, at børnene har en tryk tilknytning til det pædagogiske personale, så de har en sikker base, hvorfra de kan udforske verden. Det handler om, at det pædagogiske personale er opmærksomt og lydhørt i samspil med børnene, og at børnene får mulighed for nærvær og fordybelse med dem og i børnefællesskabet.

Dagtilbuddets refleksion

Vi opnår nærvær og fordybelse gennem anerkendelse, når vi ser barnets perspektiv, og når vi tager os tiden til nærværet og fordybelsen.

Vi oplever et nærvær mellem børnene og os, og vi er fordybede sammen, når vi går i børnehøjde og møder dem ud fra deres perspektiv.

Vi opnår gennem anerkendelse en samhørighed og et nærvær til det enkelte barn/børnegruppen.

Vi vil gerne have så meget nærvær og fordybelse med børnene som muligt, derfor har vi en struktur, hvor vi planlægger, hvordan de voksne er organiserede. Det betyder, at nogle er "fordybelsesvoksne", nogle er "praktiske" voksne.

Vi mener, at vi prioriterer nærværet og fordybelsen med børnene.

Vi er ikke tilgængelige og kan ikke reagere på deres behov, når vi afholder møder eller laver arbejde, som er rettet mod enkelte børn/børnegruppen. Det betyder, at det ikke er muligt for det enkelte barn at gøre brug af sin allermost kendte voksne hele tiden.

Vi har ikke planer om at ændre på mødevirksomheden eller arbejdet vedr. det enkelte barn/børnegruppen, da dette arbejde skal ses som opgaver, der kommer både enkelte børn og alle børn tilgode.

Vi kommunikerer med børnene, både kropsligt og sprogligt, ved at bruge den anerkendende tilgang ved hjælp af Pædagogisk Idræt, HMD og Fri for Mobberi.

Vi er opmærksomme på vores stemmeføring og vores mimik.

Vi er opmærksomme på, at vores kropssprog understøtter, det vi vil fortælle barnet.

Vi oplever en god kommunikation mellem børnene og os, når vi er anerkendende og i øjenhøjde.

Vi oplever en god kommunikation, når vi kan se, at barnet/børnene føler sig forstået/forståede.

Vi har rigtig meget fokus på at spørge ind til børnenes oplevelse med åbne spørgsmål.

Vi arbejder ud fra Pædagogisk Idræt, HMD og Fri for Mobberi, for herigennem at muliggøre det enkelte barns/alle børns trygge tilknytning i børnegruppen.

Vi bruger pædagogiske bagdøre, coaching og proaktive strategier.

Børn i udsatte positioner og alle børns deltagelse i børnefællesskaberne

Børn leger, lærer og dannes i børnefællesskaber, og deres relationer til hinanden er afgørende. Det pædagogiske personale skaber rammerne for, at alle børn med deres forskellige forudsætninger deltager og oplever sig som en del af børnefællesskaberne. Særligt for børn i udsatte positioner handler det om, at de bliver mødt med positive forventninger og oplever mestring, samt at sikre, at de er en betydningsfuld del af fællesskabet. Kvaliteten af det pædagogiske læringsmiljø gør en forskel for børn i almindelighed og særligt for børn i udsatte positioner.

Dagtilbuddets refleksion

Vi arbejder ud fra Pædagogisk Idræt, HMD og Fri for Mobberi for at sikre, at alle børn oplever, at de er en del af et børnefællesskab.

Vi har den samme pædagogiske tilgang/de samme redskaber til børnene uanset alder. Vi tilpasser os til barnets/børnegruppens niveau i vores praksis.

Vi vurderer, at med vores pædagogiske tilgang har alle børn mulighed for at udvikle sig og få nye relationer.

Vi er altid nysgerrige på, hvordan vi muliggør børns udvikling og opbygning af relationer for at kunne sikres retten til at være en del af et fællesskab.

Vi har kontinuerligt faglige dialoger om, hvordan vi kan understøtte, at børn i udsatte positioner trives og ses i det pædagogiske læringsmiljø på p-møder, teammøder samt i dagligdagen. Vi videndeler omkring vores faglighed og tiltag i f t børn i udsatte positioner, så disse børn støttes i læringsmiljøet over hele dagen af hele personalegruppen.

Vi mener, at ovenstående redskaber giver os de bedste muligheder for at understøtte, at børn i udsatte positioner trives og ses i det pædagogiske læringsmiljø.

Vi sikrer os ved at være opmærksomme på alle og specifikt børn i udsatte positioner for derigennem at få fokus på og blik for de børn, som ikke selv henvender sig og ikke deltager aktivt i lege og aktiviteter. Vi inddrager dem igennem Pædagogisk Idræt og HMD, så de derigennem får mulighed for at deltage i fællesskabet.

Vi ser dagligt, at alle vores børn trives, lærer, udvikler sig og dannes i leg, tilrettelagte aktiviteter, rutiner og fællesskaber. Vi ser dog, at der er forskel på dage for børn i udsatte positioner, hvilket betyder, at vi skal have ekstra fokus på disse børn de dage, hvor de har det svært.

Vi kan se en forskel på kvaliteten af vores læringsmiljø afhængig af antallet af personaler, hvilket giver god mening, da kvalitet og antallet af personale har en sammenhæng.

Evaluerende pædagogisk praksis

Evaluerende pædagogisk praksis handler om løbende og systematisk at evaluere sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børnegruppens trivsel, læring, udvikling og dannelse. En systematisk evaluerende pædagogisk praksis styrker kvaliteten af det pædagogiske læringsmiljø og sikrer, at det hele tiden er justeret og tilpasset den aktuelle børnegruppes behov.

Dagtilbuddets refleksion

Vi bruger EVA modellen, kombineret med Pædagogisk Idræt og elementer fra forskningsprojektet "Styrket fokus på børns læring", i f m temaerne til at evaluere på det pædagogiske læringsmiljø, så vi sikre os en faglig viden om børnegruppens trivsel, læring, udvikling og dannelse. Forud for evalueringen er der brugt logbog til at undersøge og nedskrive observationer vedr. læringsmiljøet.

Vi bruger udviklingsplaner i f m det enkelte barn, hvor vi undersøger ved hjælp af logbog og derefter evalueres på læringsmiljøet til gavn for det enkelte barn.

Vi har det fokus i f m vores løbende evaluering af vores læringsmiljø, at vi skal sikre os, at alle børn er en del af et fællesskab, og at alle børn bliver så dygtige, som de kan.

Vi arbejder hele tiden på at forbedre vores pædagogiske læringsmiljø og vores evalueringskultur gennem netop vores evalueringskultur.

Vi har arbejdet med evaluering i mange år ved hjælp af EVA, derfor mener vi os fagligt godt klædt på til at undersøge og evaluere.

Vi bruger EVA som udgangspunkt for evalueringen, derfor er det over samme koncept, hver gang vi evaluerer, og der bliver en systematik i evalueringen.

Vi definerer "systematisk" ved gentagne og skemalagte evalueringer.

Vi arbejder med proceskvalitet for derigennem at have fokus på sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Vi evaluerer på proceskvaliteten for at kunne justere på det pædagogiske arbejde og læringsmiljøet til gavn for børnene. Vi reflekterer over børnenes udbytte og læring, børnenes deltagelse og engagement, pædagogens praksis og rolle i samspil med børnene og børnegruppens sammensætning.

Vi sikrer os, at vi anvender den viden, vi får fra vores evaluering ved at bruge evalueringsspørgsmål til at guide os. Vi får derved et fokus på det, der virker og på, hvad vi derfor skal tage med os i vores pædagogiske læringsmiljø. Vi tager et udgangspunkt i "hvad har vi lært" og "hvad tager vi med os" således, at vi sikrer os, at vi kan justere vores pædagogiske læringsmiljø ud fra denne nye viden.

Vi bruger hele tiden vores evalueringer for at få ny indsigt til at udvikle på leg, rutiner og aktiviteter, der fører til ændringer og justeringer i vores praksis.

Forældresamarbejde om børns trivsel, læring, udvikling og dannelse

At inddrage forældrene som aktive medspillere er en del af kernen i det pædagogiske arbejde med at sikre børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Forældresamarbejdet skal rumme en dialog om, hvordan dagtilbud og forældre sammen kan fremme, at barnet trives, lærer og udvikler sig, og hvordan samarbejdet kan understøtte børnefællesskabet. Det daglige samarbejde baserer sig på tillid, på den enkelte families behov og på at få talt om de gensidige forventninger til hinanden.

Dagtilbuddets refleksion

Vi samarbejder i det daglige med forældrene om børnenes trivsel, udvikling, læring og dannelse ved at skrive dagbøger og sende billeder ud til forældrene på MitBarn. Vi formidler på denne måde om vores hverdag i f t, hvilken læring vi har for børnene. Det kan handle om at fortælle, hvad børnene er optagede af, hvilke relationer/venskaber børnene er ved at danne, hvad børnene har beskæftiget sig med. Vi fortæller forældrene, hvordan de kan understøtte det arbejde, der foregår på stuerne.

Vi har den daglige kontakt med forældrene eks. i garderoben, hvor små mindre alvorlige ting kan drøftes.

Vi tilbyder samtaler efter behov, eks. udviklingstest fra Rambøll m.m.

Vi stiller os gerne til rådighed ved et forældreønske om en samtale.

Vi samarbejder med forældrene omkring børn i udsatte positioner.

Vi møder forældrene ud fra den anerkendende tilgang med respekt for deres holdninger og perspektiver samt at de er børnenes forældre med deres helt specifikke kendskab til netop deres barn.

Vi har en forældreintroduktion, hvor vi har skrevet om gensidige forventninger. Denne udleveres ved opstart i institutionen.

Vi har rammer og regler for vores forældresamarbejde via vores forældreintroduktion.

Vi oplever et forskelligt behov fra forældrene for rådgivning og vejledning i f t deres barns trivsel, udvikling, læring og dannelse.

Vi oplever, at forældrene har et stort ønske om, at deres barn/børn er i trivsel, udvikler sig, lærer og dannes.

Vi oplever derfor, at forældre både selv eftersøger et samarbejde og er lydhøre, når vi inviterer til et samarbejde.

Vi møder forældrene forskelligt. Vi møder forældrene, der hvor de ér og tilpasser samarbejdet ud fra deres behov/formåen, samt ud fra, hvad vi har på hjerte.

Vi handler positivt og anerkendende på forældre, som ikke føler sig mødt med en anerkendende tilgang på egne eller barnets vegne.

Vi ved fra lege- og læringsmiljøvurderingen 2018 ([Mie tjek op p 2019](#)), at de fleste forældre oplever, at de kan få guidning og vejledning.

Vi inddrager synspunkter og viden fra forældrene, da forældrene er eksperter på netop deres barn. Vi er generalister i f t alle børn.

Sammenhængende overgange

Det pædagogiske læringsmiljø skal organiseres, så børnene oplever sammenhæng på tværs af overgangen fra hjem til dagtilbud, mellem dagtilbud og fra dagtilbud til skole og skolefritidsordning (SFO). At understøtte og skabe en tryk sammenhæng på tværs sker i et tæt samarbejde mellem forældre, dagtilbud, skole og SFO. Ved at sikre en god overgang dannes der grundlag for, at barnet deltager, trives og lærer i det nye pædagogiske læringsmiljø. Særligt for overgangen til skole og SFO gælder det, at det pædagogiske læringsmiljø i børnenes sidste år i dagtilbuddet skal understøtte en god skolestart ved bl.a. at styrke børnenes sociale kompetencer, selvværd, lyst til at lære og mod på at forsøge.

Dagtilbuddets refleksion

Vi arbejder ud fra læreplanen for at skabe sammenhæng for børn og forældre i overgangen mellem hjem og dagtilbud samt mellem dagtilbud og skole.

Vi har et skema til brug ved opstartssamtaler med nye børn samt når vores vuggestuebørn skal i børnehave. Her kommer vi omkring læreplanen og det pædagogiske grundlag i f t at lære det nye barn at kende gennem forældrenes viden om deres barn.

Vi bruger dialogprofilen til at skabe sammenhæng for børn og forældre i overgangen fra dagtilbud til skole. Vi videregiver materiale vedr de enkelte børn til skolen i samarbejde med forældrene.

Vi samarbejder med forældrene om, hvordan de kan forestille sig den mest trygge og bedste overgang for deres barn fra vores vuggestue til vores børnehave eller fra dagpleje til vores børnehave. Vi har en samarbejdsaftale/plan for overgangen til skolen.

Vores vuggestuebørn inviteres til at deltage i den nye gruppe, hvor de om lidt skal være børnehavebørn – eks. måltider, ture, aktiviteter.

Vores vuggestuebørn får lov til at forlade den trygge vuggestue for at bevæge sig ud i børnehavens rum, når de er klar til det og har lyst til det.

Vi samarbejder med dagplejen om at komme på besøg i børnehaven og gerne flere gange ved opstart af barn fra dagpleje til børnehave.

Vi inviterer nye forældre til at komme på besøg med deres barn inden start – gerne flere gange, hvis de har lyst og tid.

Vi har i samarbejdsaftalen med skolen nedskrevet konkrete aktiviteter og handlinger over hele året før skolestart.

Vi skaber genkendelighed, tryghed og kendskab til skolen for vores førskolebørn ved at besøge skolen/SFO'en en gang om ugen det sidste år inden børnene skal starte i skole.

Vi oplever gennem vores samarbejdsaftale med skolen, at vores værdisæt er meget fælles.

Vi er enige om, hvad der skal til for at skabe en sammenhængende overgang med skolen. Dette er nedfældet i et årshjul.

Vi kender til 0. kl læreren og SFO personalets faglighed og daglige praksis, fordi vi samarbejder med dem det sidste år inden børnenes skolestart.

Vi kender til den generelle praksis for en sundhedsplejerske og dagplejeren, men har ikke en specifik viden om netop vores sundhedsplejerskes og vores dagplejeres faglighed. Vi får en indsigt i dagplejerens faglighed, når de ved overdragelse fortæller om deres virksomhedsfulde tiltag vedr. det enkelte barn.

Vi kan blive klogere på vores eksterne samarbejdspartneres faglighed netop igennem vores samarbejde. Vi samarbejder mellem dagpleje og børnehave om de børn, som er særlig udfordrede for at skabe den bedste sammenhæng/overgang for netop disse børn.

ØVRIGE KRAV

Det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø

Det fysiske børnemiljø kan eksempelvis omhandle støjniveau, indeklima, plads til fysisk udfoldelse og stille aktiviteter, hygiejneforhold, lysforhold, garderobe, legeplads og udearealer, stueres indretning og størrelse mv.

Det psykiske børnemiljø kan fx omhandle samspillet mellem børn og voksne, herunder om samspillet er kendetegnet ved gensidig respekt og tolerance, børnenes indbyrdes samspil, herunder om børnene i deres sprog og handlinger indbyrdes respekterer hinanden, om der blandt børn og personale er plads til og accept af menneskers forskellighed, om der finder mobning sted blandt børnene, mv.

Det æstetiske børnemiljø kan fx omhandle, hvorvidt stueres indretning og udsmykning virker stimulerende og inspirerende på børnene, samt hvorvidt omgivelserne indenfor og udenfor er udformet på en måde, som fremmer børnenes lyst til at bevæge og udfolde sig, fordybe sig, have stille lege mv.

Dagtilbuddets refleksion

Vi integrerer det fysiske børnemiljø i det pædagogiske læringsmiljø ved eks. at arbejde med inde- og udestemmer, arbejde med kulturen omkring hygiejne – såvel den etiske side som den sundhedsmæssige side. Vi indretter os, så børnene har mulighed for fysisk udfoldelse både ude og inde, men har samtidig også fokus på at skabe mulighed stille aktiviteter. Vi indretter det fysiske børnemiljø med udgangspunkt i at understøtte børnenes perspektiv, så børnene har mulighed for at være selvhjulpne, bevæge sig rundt i huset og tilgå lege/aktiviteter, som de finder interessante.

Vi integrerer det psykiske børnemiljø i det pædagogiske læringsmiljø ved hjælp af Pædagogisk Idræt, HMD og Fri for Mobberi. Det betyder, at miljøet/kulturen i Vinding Børnehus er præget af den anerkendende tilgang, som bygger på gensidig respekt og tolerance børnene imellem og børn/voksne imellem, samt en forståelse for og accept af, at alle mennesker er forskellige.

Vi integrerer det æstetiske børnemiljø i det pædagogiske læringsmiljø ved at indrette stuerne, så de visuelt er inspirerende og stimulerende – eks. ved hjælp af læringsstationer i børnehøjde med farver/tal/maskiner/fødselsdatoer osv., ved hjælp af børnenes egne produkter, understøttende materialer til temaer – alt sammen med det formål at give børnene lyst til at fordybe sig, bevæge sig og udfolde sig m.m.

Inddragelse og samarbejde

Det er lederen, der i forbindelse med udarbejdelse af den pædagogiske læreplan sikrer, at forældrebestyrelsen bliver inddraget i processen omkring udarbejdelse, evaluering af og opfølgning på den pædagogiske læreplan.

Som led i arbejdet med den pædagogiske læreplan skal dagtilbuddet overveje, hvordan lokalsamfundet i form af fx biblioteker, museer, idrætstilbud og -faciliteter, plejehjem, erhvervsliv mv. kan inddrages med henblik på at styrke dagtilbuddets pædagogiske læringsmiljø.

Beskriv kort:

- Hvordan forældrebestyrelsen inddrages i arbejdet med læreplanen?
- Hvordan lokalsamfundet inddrages som en ressource med henblik på at skabe trygge og pædagogiske læringsmiljøer for børnene?

Dagtilbuddets refleksion

Forældrebestyrelsen inddrages på bestyrelsesmøder.

Vi vil på et kommende p-møde i personalegruppen samt i bestyrelsen snakke om og udarbejde en oversigt over hvilke muligheder, der er for at inddrage frivillige i vores lille lokalsamfund for at styrke det pædagogiske læringsmiljø for børnene.

Vi bruger de muligheder, som vi har kendskab til på nuværende tidspunkt – eks. besøg på bondegården, fiskesøen, besøg på plejehjemmet, kirken.

DE SEKS LÆREPLANSTEMAER

Alsidig personlig udvikling

Alsidig personlig udvikling drejer sig om den stadige udvidelse af barnets erfaringsverden og deltagelsesmuligheder. Det forudsætter engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse.

De pædagogiske læringsmål:

- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig selv og hinanden på både kendte og nye måder og får tillid til egne potentialer. Dette skal ske på tværs af blandt andet alder, køn samt social og kulturel baggrund.
- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale og børn imellem. Det skal være præget af omsorg, tryghed og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskaber. Dette gælder også i situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes alsidige personlige udvikling? Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Alsidig personlig udvikling
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer

Vi har via vores didaktik stort fokus på deltagelsesmuligheder for alle børn, da vi forsøger at skabe et læringsmiljø med plads til forskellighed og mulighed for, at børnene kan afprøve sig selv i forskellige sammenhænge, for på den måde at blive mere bevidste om, hvem de selv er, og hvem de er i relation til andre.

Vi har en kultur i huset for, at stuerne døre er åbne, da det giver børnene mulighed for at lege og skabe relationer på tværs af alder, køn og kulturer. Dette er med til at lære børnene at være rummelige over for de andre børns forskelligheder.

Vi har et varieret udbud af aktiviteter, så børnene har mulighed for at afprøve sig selv på nye måder og i forskellige situationer, både kendte og ukendte. På den måde oplever barnet en følelse af mestring, af egne potentialer og oplever at have noget at bidrage med til fællesskabet.

Vi er i vores tilgang til børnene anerkendende, nærværende, i øjenhøjde, har fokus på barnets perspektiv, støttende/guidende m.m., for at skabe en tryk relation mellem barnet og den voksne. Vi drager omsorg for børnene i form af trøst, støtte, hjælp og guidning, for på den måde at give barnet et trygt/sikkert udgangspunkt for at engagere sig, skabe relationer til andre børn, turde afprøve sig selv og samtidig vide, at de voksne altid er der til at hjælpe.

Vi arbejder bl. a. med udgangspunkt i disse elementer fra det pædagogiske grundlag:

- Barnesyn: Børn har ret til at være børn, til at være forskellige og til at udvikle sig i forskelligt tempo.
- Dannelse: Vi giver børnene redskaber til at kunne begå sig, orientere sig og handle i en global verden på en hensynsfuld og dannet måde.
- Forældresamarbejde: Det er i samarbejde med jer forældre vores opgave at give børnene omsorg og understøtte at alle børn trives, lærer, udvikles og dannes.

Børn i udsatte positioner er også en del af det pædagogiske grundlag:

- Vi har det samme fokus på og den samme tilgang til børn i udsatte positioner uanset hvordan og hvornår på dagen, vi arbejder med læreplans temaerne. Vi har derfor valgt at lave en samlet beskrivelse for børn i udsatte positioner og lægge den her under det første tema.
- Vi har ansvaret for at støtte børn med forskellige udfordringer og sikre, at alle har mulighed for at deltage i fællesskabet. Det er derfor vigtigt, at vi har øje for børn, som er i risiko for at stå uden for fællesskabet.
- Vi skal støtte børnene i at være en del af fællesskabet, derfor skal vi møde børnene med passende udfordringer og positive forventninger, samt tilpasse det pædagogiske læringsmiljø, så det kan rumme barnets eventuelle udfordringer.
- Vi har mange redskaber via vores Pædagogiske Idræt og HMD, som kan benyttes i forhold til at hjælpe/støtte børn i udsatte positioner og lave inkluderende pædagogiske læringsmiljøer for alle børn.

Vi arbejder ud fra, at et læreplanstema aldrig er i spil alene. Vi kan dog have mere fokus på et læreplanstema end andre læreplanstemaer i en given periode eller situation. Barnets alsidige personlige udvikling sker ofte i relation til andre mennesker og i sociale sammenhænge. De sociale sammenhænge kan være aktiviteter/oplevelser af forskellig art som fx udedage, kreative aktiviteter, kulturelle aktiviteter, leg på legepladsen osv.

Social udvikling

Social udvikling er udvikling af sociale handlemuligheder og deltagelsesformer og foregår i sociale fællesskaber, hvor børnene kan opleve at høre til, og hvor de kan gøre sig erfaringer med selv at øve indflydelse og med at værdsætte forskellighed. Gennem relationer til andre udvikler børn empati og sociale relationer, og læringsmiljøet skal derfor understøtte børns opbygning af relationer til andre børn, til det pædagogiske personale, til lokal- og nærmiljøet, til aktiviteter, ting, legetøj m.m.

De pædagogiske læringsmål:

- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn trives og indgår i sociale fællesskaber, og at alle børn udvikler empati og relationer.
- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte fællesskaber, hvor forskellighed ses som en ressource, og som bidrager til demokratisk dannelse.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes sociale udvikling? Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Social udvikling
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer

Vi ved, at børn udvikler sig i sociale sammenhænge, hvilket har/får betydning for deres sociale kompetencer, relationer, empati og demokratiske forståelse. Vi har derfor fokus på, at alle børn skal/har ret til at være en del af fællesskabet, samt at alle børn skal have gode relationer til andre børn.

Vi har et varieret udvalg af legetøj, legestationer og legemuligheder for at understøtte børnenes muligheder for at deltage i meningsfulde lege. Vi støtter og guider i den forbindelse børnenes relationsdannelse ved at sætte ord på/komme med ideer til, hvordan børnene kan komme med/være med i en leg. Vi sætter ord på og kommer med ideer til, hvordan børnene kan bidrage til legen, samt sætter ord på samspillet mellem børnene, for på den måde at skabe en bevidsthed hos børnene om, hvordan de bidrager til og er en del af meningsfulde lege/relationer. Samtidig stiller vi os til rådighed i f t, at hjælpe børnene med at udvikle legen, at hjælpe børnene til at skabe plads/roller til alle i legen, og at hjælpe børnene med konflikthåndtering. Vi sætter derved fokus på, at forskellighed er en styrke, og at alle børn har noget værdifuldt at bidrage til fællesskabet med.

Vi inddrager børnenes perspektiver i bl.a. konfliktløsning, hvor børnene bidrager med deres oplevelse af situationen og ideer til løsning af konflikten, samt når vi laver afstemninger om eks., hvor gåturen skal gå hen, hvilke aktiviteter børnene gerne vil lave, hvilken sang vi skal synge osv. Derved bidrager vi til børnenes demokratiske dannelse og forbereder dem på at skulle være en aktiv borger i et demokratisk samfund.

Vi arbejder bl. a. med udgangspunkt i disse elementer fra det pædagogiske grundlag:

- Børnefællesskaber: Leg, dannelse og læring sker i sociale fællesskaber. Derfor har vi fokus på relationer børnene imellem. Det er samtidig vigtigt at vores børnefællesskab rummer plads til alle uanset køn, alder, kultur osv.
- Børn i udsatte positioner: Vi har øje for børn, som er i risiko for at stå udenfor fællesskabet. Vi skal have fokus på disse børn og støtte dem og sikre os, at alle børn har mulighed for at deltage i fællesskabet.

Vi arbejder ud fra, at et læreplanstema aldrig er i spil alene. Vi kan dog have mere fokus på et læreplanstema end andre læreplanstemaer i en given periode eller situation. Livet i Børnehuset er en stor social sammenhæng – vi står i kø til vores madpakker, vi deles om farveblyanterne, vi leger, vi hjælper hinanden med overtøjet osv. Derfor arbejder barnet/børnene med sin/deres sociale udvikling i alt, hvad det/de foretager sig i løbet af dagen.

Kommunikation og sprog

Børns kommunikation og sprog tilegnes og udvikles i nære relationer med barnets forældre, i fællesskaber med andre børn og sammen med det pædagogiske personale. Det centrale for børns sprogtiltagelse er, at læringsmiljøet understøtter børns kommunikative og sproglige interaktioner med det pædagogiske personale. Det er ligeledes centralt, at det pædagogiske personale er bevidst om, at de fungerer som sproglige rollemønstre for børnene, og at børnene guides til at indgå i fællesskaber med andre børn.

De pædagogiske læringsmål:

- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.
- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes kommunikation og sprog? Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Kommunikation og sprog
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer

Vi ved, at sproget er en vigtig del af børnenes udvikling, og at det bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, andre og omverdenen. Vi har derfor fokus på at skabe et læringsmiljø, hvor vi er sproglige rollemønstre både ift. at benytte et nuanceret sprogbrug og ved at vise hvordan, man indgår i dialog og sprogliggør sine tanker. Vi har et stort fokus på at sætte ord på egne og børnenes initiativer for på den måde at bidrage til, at børnene opnår et større ordforråd og samtidig hjælpe børnene til at forstå sig selv og andre børn.

Vi har valgt at alle børn skal deltage i dialogisk læsning, da vi ved, at dialogisk læsning bidrager til udvikling af børnenes ordforråd og kommunikative kompetencer. Til dialogisk læsning folder vi ordene ud for børnene via forklaringer og håndgribelige eksempler, og samtidig øver vi de basale elementer i en dialog (lytte og svare).

Vi har valgt, at der skal være bøger og billeder med rim/remser tilgængelige for børnene på alle stuer, for på den måde at skabe en nysgerrighed omkring ord, bogstaver, sprog og fortællinger og en mulighed for, at børnene på eget initiativ kan være opsøgende og sproglig nysgerrige.

Vi lærer børnene at sætte ord på tanker, behov og ideer, så de kan bidrage med dette i sociale fællesskaber. Vi hjælper børnene til at sætte ord på det, der kan være svært, som fx følelser. Vi bidrager derved til børnenes selvforståelse og hjælper dem til at kunne kommunikere omkring disse følelser, tanker og behov i sociale sammenhænge med andre børn, så de fx kan bruge sproget til at løse konflikter.

Vi arbejder bl. a. med udgangspunkt i disse elementer fra det pædagogiske grundlag:

- Læring: Børnene lærer ved at udforske med krop og sanser, men også ved at undre sig og stille spørgsmål og samtidig blive mødt med spørgsmål. Læring sker over hele dagen, derfor er et stort fokus på sprog over hele dagen af afgørende betydning for barnets sproglige udvikling.
- Leg: Legen er helt grundlæggende for børnenes udvikling og understøtter blandt andet barnets udvikling af sprog. Derfor skal legen have plads og tillægges værdi, da barnet i legen har mulighed for at udvikle mange former for kompetencer. Det er også i legen at børnene lærer at forhandle, indgå kompromis og løse konflikter.

Vi arbejder ud fra, at et læreplanstema aldrig er i spil alene. Vi kan dog have mere fokus på et læreplanstema end andre læreplanstemaer i en given periode eller situation. Sproget er en stor del af børnenes hverdag og er noget som bruges/udvikles uanset hvilken sammenhæng/aktivitet børnene indgår i. Vi øver sprog, når vi snakker om det tøj vi skal have på, vi øver sprog, når vi har sangglad, vi øver sprog, når vi fordyber os i noget børnene finder interessant, vi øver sprog til dialogisk læsning, vi øver sprog, når vi leger "alle mine kyllinger". Derfor indgår sproget altid, når vi arbejder med et hvilket som helst læreplanstema.

Krop, sanser og bevægelse

Børn er i verden **gennem kroppen**, og når de støttes i at bruge, udfordre, eksperimentere, mærke og passe på kroppen – gennem ro og bevægelse – lægges grundlaget for fysisk og psykisk trivsel. Børnene skal inviteres til at få mange forskellige kropslige erfaringer i et læringsmiljø, hvor bevægelsesglæde, kreativitet og leg er nøglebegreber, og hvor det pædagogiske personale motiverer børnene til at bevæge sig ved at vise glæde ved bevægelse og kropslig udfoldelse.

Læringsmiljøet i dagtilbuddet skal give alle børn, herunder de børn, som har begrænsede erfaringer med krop, sanser og bevægelse, mulighed for at deltage i fællesskaber, aktiviteter og leg, og det pædagogiske personale skal motivere børn til at bevæge sig ved at vise glæde ved bevægelse og kropslig udfoldelse.

De pædagogiske læringsmål:

- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på.
- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn oplever krops- og bevægelsesglæde både i ro og i aktivitet, så børnene bliver fortrolige med deres krop, herunder kropslige fornemmelser, kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø udviklingen af børnenes krop, sanser og bevægelse? Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Krop, sanser og bevægelse
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer

Vi har fokus på, at det pædagogiske læringsmiljø både indenfor og udenfor rummer rig mulighed for fysisk udfoldelse.

Vi har indrettet os med Tumblebo 1 og 2, samt et uderum, som giver børnene rig mulighed for på eget initiativ at udforske og eksperimentere med kroppen på forskellige måder.

Vi har fokus på at planlægge forskellige aktiviteter som giver børnene mulighed for at opleve krops- og bevægelsesglæde både i ro og aktivitet, så børnene på den måde finder tryghed i og glæde ved at begå sig i forskelligartede aktiviteter. Børnene lærer via disse aktiviteter/lege at afstemme deres bevægelser til en given leg/aktivitet samtidig med, at de bliver fortrolige med deres kroppe, dens funktioner og forskellige former for bevægelse, både finmotoriske og grovmotoriske.

Vi har fokus på børnenes mulighed for at udforske og eksperimentere med kroppens sanser i hverdagen. Det sker bl.a., når børnene bevæger sig rundt i ujævnt terræn og på forskelligt underlag, når børnene vasker fingre og eksperimenterer med koldt og varmt vand, og når børnene er i skoven og mærker på forskellige naturmateriale og lytter til naturens lyde. Det er vigtigt, at vi giver børnene tid og plads til at mærke, hvad de kan med deres krop, og hvordan forskellige ting føles, så de på den måde bliver fortrolige med deres egen krop.

Vi arbejder blandt andet med udgangspunkt i disse elementer fra det pædagogiske grundlag:

- Leg: Gennem leg lærer børnene at begå sig i verden og tage hensyn til andre. De lærer at bruge kroppen på en hensigtsfuld måde i f t en given situation – hvilke lege er det okay at være vild og hurtig i, og hvilke lege kræver stille og kontrollerede bevægelser.
- Børneperspektiv: Vores hverdag bliver bl.a. indrettet og tilrettelagt med udgangspunkt i børnenes interesser og perspektiver. I eks. Tumblebo, kan børnene være medskabere af rummets indretning og funktioner omkring motorisk udfoldelse. Her kan de udfolde sig kropsligt og eksperimentere med forskellige former for bevægelse enten i leg med hinanden eller i en ønsket aktivitet sammen med de voksne.

Vi arbejder ud fra, at et læreplanstema aldrig er i spil alene. Vi kan dog have mere fokus på et læreplanstema end andre læreplanstemaer i en given periode eller situation. Barnet udforsker og lærer verden at kende gennem kroppen. Barnet bruger kroppen og sanserne på forskellige måder alt efter hvilket andet læreplanstema, der også arbejdes med. Arbejdes der med natur, science og udeliv skal barnet måske bruge kroppen i forskelligt terræn, sanse forskellige naturmaterialer eller bruge kroppen i forskellige observationer og undersøgelser i uderummet. Sættes dette tema i kombination med temaet kultur og æstetik er det måske sansningen og finmotorikken, der er i spil, når der mærkes på forskellige materialer, og der skal håndteres farveblyant, pensel, perler eller saks.

Natur, udeliv og science

Naturen er et rum, hvor børn kan eksperimentere og gøre sig de første erfaringer med naturvidenskabelige tænke- og analysemåder. Men naturen er også et grundlag for at arbejde med bæredygtighed og samspillet mellem menneske, samfund og natur. Det pædagogiske personale skal opmuntre børnene til at foretage egne undersøgelser samt støtte og guide dem i at turde øve sig igen og igen for derved at opbygge en grundlæggende tillid til egne ideer og evner.

De pædagogiske læringsmål:

- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får konkrete erfaringer med naturen, som udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturen, som giver børnene mulighed for at opleve menneskets forbundethed med naturen, og som giver børnene en begyndende forståelse for betydningen af en bæredygtig udvikling.
- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, så børnene får erfaringer med at genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhænge, herunder en begyndende matematisk opmærksomhed.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med natur, udeliv og science? Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Natur, udeliv og science
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer

Vi har valgt, at alle stuer har faste udedage, for på den måde at sikre, at alle børn kommer ud og undersøger, samt får konkrete oplevelser med naturen i lokalområdet. Når vi bevæger os rundt i naturen, er det vigtigt, at vi er nysgerrige og undrende sammen med børnene, for på den måde at vække en naturlig lyst hos børnene til at udforske naturen.

På legepladsen har vi et hindbærbed og et højbed, som bliver plantet til med forskellige grøntsager og blomster, så børnene kan følge, hvordan planterne udvikler sig og til sidst ender med at blive til fx bær, som kan plukkes og smages på og grøntsager, som vi bruger til vores maddage.

Vi har i vores hverdag fokus på vejret og forskellige vejr-fænomener. Vi snakker med børnene om, om det er regnvejr, solskin osv., og samtidig er vi nysgerrige på forskellige naturfænomener sammen med børnene, det kan fx være hvordan regnbuer bliver til.

Vi skal ikke have alle svarene på de spørgsmål, som optager børnene. Vi skal i stedet give dem remedier, tiden og pladsen til selv at undersøge og eksperimentere. Det kan fx være om en sten eller et fjer hurtigst falder ned, hvis man kaster det ud fra klatretårnet eller, hvordan man får vandet fra den ene ende af sandkassen til den anden.

Vi arbejder blandt andet med udgangspunkt i disse elementer fra det pædagogiske grundlag:

- Børnefællesskaber: Det handler om at skabe børnefællesskaber, hvor der er fokus på at børnene skal turde møde nye udfordringer, fordybe sig og eksperimentere sammen.
- Leg: Legen og den legende tilgang til læring er udgangspunktet for vores undersøgelse af naturen sammen med børnene. Vi skal skabe pædagogiske læringsmiljøer i naturen med fokus på legen, barnets interesser, undren og nysgerrighed. Når vi undersøger naturen er vi nysgerrige sammen med børnene, og der er plads til alles tanker, ideer og undren. Samtidig undlader vi at give børnene svarene på deres spørgsmål, for på den måde at give børnene plads til selv at søge svarene bl.a. ved at undersøge årsag og virkning, samt at eksperimentere ud fra forskellige hypoteser.

Vi arbejder ud fra, at et læreplanstema aldrig er i spil alene. Vi kan dog have mere fokus på et læreplanstema end andre læreplanstemaer i en given periode eller situation. Når vi arbejder med emnet

natur, udeliv og science sker det ofte i sammenhæng med temaerne krop, sanser og bevægelse samt sproglig udvikling. Kroppen og sproget er nemlig en vigtig del af at undersøge og forstå naturen. Vi snakker, føler, mærker og oplever naturen med kroppen, og samtidig sætter vi en masse ord på for at forstå naturen og naturfænomener.

Kultur, æstetik og fællesskab

Kultur er en kunstnerisk, skabende kraft, der aktiverer børns sanser og følelser, ligesom det er kulturelle værdier, som børn tilegner sig i hverdagslivet. Gennem læringsmiljøer med fokus på kultur kan børn møde nye sider af sig selv, få mulighed for at udtrykke sig på mange forskellige måder og forstå deres omverden. Det pædagogiske personale skal derfor skabe et læringsmiljø, der formidler glæde ved æstetiske oplevelser og skabende praksis.

De pædagogiske læringsmål:

- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn indgår i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber, hvor de oplever egne og andres kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier.
- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får mange forskellige kulturelle oplevelser, både som tilskuere og aktive deltagere, som stimulerer børnenes engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed, og at børnene får erfaringer med at anvende forskellige materialer, redskaber og medier.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med kultur, æstetik og fællesskab? Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Kultur, æstetik og fællesskab
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer

Vi har børn med forskellige nationaliteter, hvilket betyder, at nogle børn kommer med andre kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier end de danske. Vi har fokus på at give plads til dette i det pædagogiske læringsmiljø, og vi ser forskelligheden som en styrke. Vi taler med børnene om forskelle og ligheder mellem de forskellige kulturer, for på den måde at give børn en forståelse for forskelligheder og lære dem at være rummelige og forstående over for hinanden.

Vi har fokus på, at det pædagogiske læringsmiljø giver børnene mulighed for kreativ udfoldelse på forskellige måder ved at have materialer til forskellige kreative processer tilgængelig for børnene. Børnene har altid mulighed for at udfolde sig kreativt med papir, karton, lim, saks og farveblyanter/tusser. Vi har også forskellige legestationer som indbyder til forskellige fantasifulde og kreative processer som fx vores udklædningsrum eller muligheden for at høre musik og sans.

Vi er i fuld gang med at blive certificeret som Sangglad Institution, hvilket også er med til at understøtte børnenes kreative og musiske udfoldelsesmuligheder. Sang og sangglæde fylder meget i vores pædagogiske læringsmiljøer og sker både planlagt og spontant, både på de voksnes og børnenes initiativ.

Vi deltager i forskellige kulturelle tilbud såsom teaterstykker og koncerter på diverse kulturinstitutioner, forårskoncerten for Græshopperne, museumsbesøg, besøge kunstbussen m.m. Samtidig har vi i institutionen fokus på processer, hvor børnene har mulighed for at være medskabere af kulturelle produktioner som eksempelvis historiefortællinger, udstillinger af kreative projekter og teaterstykker. Disse oplevelser, både i og uden for institutionen, giver børnene erfaringer med mangfoldige og forskelligartede kulturelle oplevelser og udtryksformer, samtidig med at børnene gør sig erfaringer både som tilskuere og aktive deltagere.

Vi arbejder blandt andet udgangspunkt i disse elementer fra det pædagogiske grundlag:

- Børneperspektiv: Barnets kreative udfoldelse er ofte indre motiveret og bliver til ud fra barnets fri fantasi. Derfor må de voksne overlade store dele af processen til barnet og se på det givne kunstværk ud fra barnets perspektiv. Vi har fokus på at støtte barnet i processen, hvis barnet ønsker det.
- Leg: Leg sker helt af sig selv og understøtter bl.a. barnets fantasi og nysgerrighed, hvilket også gør sig gældende i barnets kreative og æstetiske udfoldelse.

Vi arbejder ud fra, at et læreplanstema aldrig er i spil alene. Vi kan dog have mere fokus på et læreplanstema end andre læreplanstemaer i en given periode eller situation. Kultur, æstetik og fællesskab er et tema som også kan sættes i sammenhæng med krop, sanser og bevægelse og social udvikling, da temaet bl.a. kan handle om fælles skabende processer, hvor vi skal deles, hjælpe, tage hensyn og udvise forståelse for hinandens forskellige kreative og musiske projekter. Ved at have fokus på at skabe forståelse for andre børns kulturelle baggrund og forskelligheder, sættes også et fokus på barnets sociale udvikling omkring læring af empati, forståelse for og rummelighed over for andre.